

Υπόθεση C-113/22

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

17 Φεβρουαρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Ισπανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

2 Φεβρουαρίου 2022

Εκκαλούντες:

DX

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Εφεσίβλητο:

Tesorería General de la Seguridad Social

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Σύνταξη μόνιμης ανικανότητας προς εργασία – Προσαύξηση λόγω μητρότητας –
Χορήγηση στους άνδρες

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως για την ερμηνεία διατάξεων του δικαίου της Ένωσης – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Διάκριση λόγω φύλου – Άρθρα 4 έως 6 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ – Απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία αναγνωρίζεται η ύπαρξη της εν λόγω διάκρισης – Εθνική διοικητική πρακτική που διατηρεί τη διάκριση – Ημερομηνία από την οποία αναπτύσσει αποτελέσματα η δικαστική αναγνώριση – Αποζημίωση

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Αποτελεί, κατά την οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, η πρακτική του φορέα διαχείρισης που προβλέπεται στην *Criterio de Gestión* 1/2020 (διοικητική εγκύκλιο 1/2020) της *Subdirección General de Ordenación y Asistencia Jurídica* (γενικής υποδιεύθυνσης οργάνωσης και νομικής συνδρομής) του *Instituto Nacional de la Seguridad Social* (Εθνικού Ιδρύματος Κοινωνικής Ασφάλισης, Ισπανία), της 31ης Ιανουαρίου 2020, η οποία συνίσταται σε συστηματική άρνηση χορήγησης της επίμαχης προσαύξησης στους άνδρες και στον εξαναγκασμό τους να διεκδικούν την προσαύξηση αυτή δικαστικά, όπως συνέβη εν προκειμένω στην περίπτωση του εκκαλούντος, διοικητική παράβαση της εν λόγω οδηγίας η οποία διαφέρει από την κανονιστική παράβαση που διαπιστώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 12ης Δεκεμβρίου 2019, *WA (C-450/2018)*, με αποτέλεσμα αυτή καθαυτή η εν λόγω διοικητική παράβαση να συνιστά διάκριση λόγω φύλου, λαμβανομένου υπόψη ότι, κατά το άρθρο 4 της προμνησθείσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης ορίζεται ως απουσία κάθε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα ή έμμεσα, και ότι, κατά το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταργήσουν τόσο τις νομοθετικές όσο και τις διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης;

2. Λαμβανομένων υπόψη της απάντησης που θα δοθεί στο προηγούμενο ερώτημα και της οδηγίας 79/7 (ιδίως του άρθρου της 6 και των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας όσον αφορά τις έννομες συνέπειες της παράβασης του δικαίου της Ένωσης), πρέπει η ημερομηνία από την οποία παράγει αποτελέσματα η δικαστική αναγνώριση του δικαιώματος στην προσαύξηση να ταυτίζεται με την ημερομηνία υποβολής της αίτησης (με αναδρομική ισχύ 3 μηνών) ή πρέπει η εν λόγω ημερομηνία να ταυτίζεται με την ημερομηνία έκδοσης ή δημοσίευσης της προμνησθείσας απόφασης *WA* ή με την ημερομηνία κατά την οποία επήλθε η γενεσιουργός αιτία της παροχής λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία με την οποία συνδέεται η επίμαχη προσαύξηση;

3. Λαμβανομένων υπόψη της απάντησης που θα δοθεί στα προηγούμενα ερωτήματα και της εφαρμοστέας οδηγίας (ιδίως του άρθρου της 6 και των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας όσον αφορά τις έννομες συνέπειες της παράβασης του δικαίου της Ένωσης), πρέπει να καταβληθεί αποζημίωση η οποία να αποκαθιστά τις ζημίες και να έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα, για τον λόγο ότι θεωρείται ότι οι ζημίες δεν καλύπτονται με τον καθορισμό της ημερομηνίας από την οποία παράγει αποτελέσματα η δικαστική αναγνώριση του δικαιώματος στην προσαύξηση, και, εν πάση περιπτώσει, πρέπει η αποζημίωση να περιλαμβάνει τα δικαστικά έξοδα και τις δικηγορικές αμοιβές όσον αφορά τη διαδικασία ενώπιον του *Juzgado de lo Social* (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου

εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών) και ενώπιον του παρόντος Sala de lo Social (τμήματος εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών);

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

- Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, άρθρα 4 έως 6.
- Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 2019, WA (C-450/18, EU:C:2019:1075).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

- Constitución (Σύνταγμα), άρθρο 14 (αρχή της ισότητας).
- Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres (οργανικός νόμος 3/2007 της 22ας Μαρτίου 2007, για την πραγματική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών).

Άρθρο 10: «Νομικές πράξεις [...] που συνιστούν ή προκαλούν δυσμενή διάκριση λόγω φύλου θεωρούνται άκυρες και θεμελιώνουν ευθύνη μέσω συστήματος αντισταθμίσεων ή αποζημιώσεων που πρέπει να είναι πραγματικές, αποτελεσματικές και ανάλογες προς την προκληθείσα ζημία, καθώς επίσης, κατά περίπτωση, μέσω αποτελεσματικού και αποτρεπτικού συστήματος κυρώσεων που προλαμβάνει την εκδήλωση συμπεριφορών που ενέχουν δυσμενή διάκριση.»

- Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social (βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 8/2015 της 30ής Οκτωβρίου 2015, περί εγκρίσεως του κωδικοποιημένου κειμένου του γενικού νόμου κοινωνικής ασφάλισης) (κείμενο το οποίο εφαρμόζεται *ratione temporis* στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης):

Άρθρο 53: «1. Το δικαίωμα σε αναγνώριση των παροχών παραγράφεται κατά το πέρας πενταετούς περιόδου η οποία αρχίζει από την επομένη της ημέρας κατά την οποία επέρχεται η γενεσιουργός αιτία της σχετικής παροχής, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και του γεγονότος ότι η εν λόγω αναγνώριση παράγει αποτελέσματα τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία υποβολής της αντίστοιχης αίτησης. [...]»

Άρθρο 60: «1. Λόγω της δημογραφικής συνεισφοράς τους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, χορηγείται προσαύξηση της σύνταξης στις γυναίκες που έχουν αποκτήσει φυσικά ή θετά τέκνα και δικαιούνται στο πλαίσιο οποιουδήποτε καθεστώτος του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ανταποδοτική σύνταξη λόγω γήρατος, χηρείας ή μόνιμης ανικανότητας προς εργασία [...]»

– Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social (νόμος 36/2011 της 10ης Οκτωβρίου 2011, περί δικαστηρίων εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών, στο εξής: LRJS).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Στον DX, πατέρα δύο παιδιών, χορηγήθηκε σύνταξη λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία με ισχύ από τις 10 Νοεμβρίου 2018.
- 2 Στις 12 Δεκεμβρίου 2019, το Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση στην υπόθεση WA (C-450/18, EU:C:2019:1075, στο εξής: απόφαση WA), με την οποία έκρινε ότι «[η] οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει το δικαίωμα χορήγησης προσαύξησης σύνταξης σε γυναίκες που έχουν αποκτήσει τουλάχιστον δύο φυσικά ή θετά τέκνα και οι οποίες λαμβάνουν ανταποδοτική σύνταξη λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία βάσει εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ενώ οι άνδρες που βρίσκονται σε πανομοιότυπη κατάσταση δεν δικαιούνται τέτοια προσαύξηση σύνταξης».
- 3 Μετά την ως άνω απόφαση, η Subdirección General de Ordenación y Asistencia Jurídica (γενική υποδιεύθυνση οργάνωσης και νομικής συνδρομής) του Instituto Nacional de la Seguridad Social (Εθνικού Ιδρύματος Κοινωνικής Ασφάλισης, στο εξής: INSS) δημοσίευσε την Criterio de Gestión 1/2020, de 31 de enero de 2020 (διοικητική εγκύκλιο 1/2020 της 31ης Ιανουαρίου 2020), κατά την οποία: «έως ότου πραγματοποιηθεί η αναγκαία νομοθετική τροποποίηση για την προσαρμογή του άρθρου 60 του texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social (κωδικοποιημένου κειμένου του γενικού νόμου κοινωνικής ασφάλισης, στο εξής: TRLGSS) προς την απόφαση του Δικαστηρίου καθορίζονται [...] οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές για τον παρόντα φορέα διαχείρισης: 1. Η προσαύξηση που προβλέπεται για τις συντάξεις λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία, γήρατος και χηρείας, η οποία ρυθμίζεται στο άρθρο 60 του TRLGSS, θα συνεχίσει να χορηγείται, έως ότου πραγματοποιηθεί η αντίστοιχη νομοθετική τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, μόνο στις γυναίκες που πληρούν τις προβλεπόμενες στο άρθρο αυτό προϋποθέσεις, όπως συμβαίνει έως σήμερα. 2. Εξυπακούεται ότι τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη της υποχρέωσης εκτέλεσης των τελεσίδικων αποφάσεων που εκδίδουν δικαστήρια τα οποία αναγνωρίζουν το δικαίωμα στην εν λόγω προσαύξηση της σύνταξης στους άνδρες [...]».
- 4 Στις 10 Νοεμβρίου 2020 ο DX υπέβαλε αίτηση να του αναγνωριστεί δικαίωμα στην προσαύξηση λόγω μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 60 του

TRLGSS. Η εν λόγω αίτηση απορρίφθηκε με διοικητική απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2020.

- 5 Ο DX άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω διοικητικής απόφασης ενώπιον του Juzgado de lo Social n.º 2 de Vigo (δεύτερου πρωτοβάθμιου δικαστηρίου εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών του Vigo, Ισπανία), το οποίο, με απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2021, αναγνώρισε το δικαίωμά του στην προσαύξηση. Για την αναγνώριση του δικαιώματος λήψης της προσαύξησης, το εν λόγω δικαστήριο παρέπεμψε στην απόφαση WA. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο διευκρίνισε ότι η αναγνώριση του δικαιώματος στην προσαύξηση θα παρήγε αποτελέσματα από τις 10 Αυγούστου 2020 (ήτοι τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στις 10 Νοεμβρίου 2020, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία). Εξάλλου, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι δεν συνέτρεχε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης στον DX διότι επρόκειτο για διάκριση προβλεπόμενη από τον νόμο.
- 6 Τόσο ο DX όσο και το INSS άσκησαν έφεση κατά της ως άνω απόφασης ενώπιον του Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Ανώτερου Δικαστηρίου Γαλικίας, Ισπανία), αιτούντος δικαστηρίου.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 7 Ο DX υποστηρίζει ότι, αρνούμενο να χορηγήσει την προσαύξηση στους άνδρες, το INSS προβαίνει σε διάκριση λόγω φύλου, κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι, μετά την απόφαση WA, αποφάσισε να συνεχίσει να χορηγεί την προσαύξηση μόνο στις γυναίκες και να εξαναγκάζει τους άνδρες να την αξιώσουν δικαστικώς. Κατά την οδηγία 79/7/ΕΟΚ, πρόκειται για παράβαση η οποία συνιστά διάκριση λόγω φύλου διαφορετική από εκείνη που διαπιστώθηκε με την εν λόγω απόφαση. Επομένως, ο DX ζητεί, πρώτον, να του χορηγηθεί η προσαύξηση λόγω μητρότητας από την ημερομηνία χορήγησης της σύνταξης λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία, δεδομένου ότι, εάν ήταν γυναίκα, θα είχε ήδη ενημερωθεί για το δικαίωμά του, και, δεύτερον, να του καταβληθεί αποζημίωση, λόγω προσβολής του δικαιώματός του να μην υφίσταται δυσμενείς διακρίσεις, η οποία να αποκαθιστά τη ζημία που υπέστη και να έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα.
- 8 Το INSS αντικρούει τα αιτήματα του DX καθόσον θεωρεί ότι ενήργησε τηρώντας την αρχή της νομιμότητας. Το INSS είναι διοικητική οντότητα η οποία δεν διαθέτει νομικές ή κανονιστικές αρμοδιότητες ώστε να μεταφέρει την οδηγία 79/7/ΕΟΚ στο εθνικό δίκαιο. Η απόφαση WA δεν αναγνωρίζει στους άνδρες το δικαίωμα προσαύξησης λόγω μητρότητας, αλλά αναγνωρίζει απλώς και μόνον ότι το άρθρο 60 του TRLGSS παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, γεγονός το οποίο πρέπει να οδηγήσει, βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας 79/7, στην κατάργηση της διάταξης, πλην όμως όχι κατ' ανάγκην στη χορήγηση της προσαύξησης στους άνδρες.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

Πρώτο προδικαστικό ερώτημα

- 9 Η κύρια αμφιβολία που γεννάται στην υπό κρίση υπόθεση και που καθορίζει την απάντηση που θα πρέπει να δοθεί στις δύο άλλες αμφιβολίες που διατυπώνονται με τα επόμενα προδικαστικά ερωτήματα, είναι αν η πρακτική του INSS που θεσπίστηκε με τη Criterio de Gestión 1/2020 (διοικητική εγκύκλιο 1/2020) μετά την απόφαση WA, ήτοι η συστηματική άρνηση χορήγησης της επίμαχης προσαύξησης στους άνδρες και ο εξαναγκασμός τους να την αξιώνουν δικαστικώς, πρέπει να θεωρηθεί, κατά την οδηγία 79/7/ΕΟΚ, διοικητική παράβαση της εν λόγω οδηγίας η οποία διαφέρει από την κανονιστική παράβαση που διαπιστώθηκε με την εν λόγω απόφαση και η οποία αυτή καθαυτή συνιστά διάκριση λόγω φύλου που αντιβαίνει στα άρθρα 4 και 5 της εν λόγω οδηγίας.
- 10 Με την πρωτόδικη απόφαση, το Juzgado de lo Social n.º 2 de Vigo (δεύτερο πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών του Vigo) έκρινε ότι πρόκειται αποκλειστικά και μόνο για κανονιστική παράβαση. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι πρόκειται για διοικητική παράβαση η οποία διαφέρει από την κανονιστική παράβαση, και τούτο μπορεί να έχει συνέπειες όσον αφορά, αφενός, την ημερομηνία έναρξης χορήγησης της προσαύξησης (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα) και, αφετέρου, την ενδεχόμενη καταβολή αποζημίωσης στον DX (τρίτο προδικαστικό ερώτημα).

Δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

- 11 Εάν θεωρηθεί ότι συντρέχει αποκλειστικά και μόνο κανονιστική παράβαση, η λύση που έδωσε το Juzgado de lo Social n.º 2 de Vigo (δεύτερο πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών του Vigo) με την απόφασή του στο ζήτημα της ημερομηνίας από την οποία άρχονται τα οικονομικά αποτελέσματα της προσαύξησης (ήτοι τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης) θα συνάδει με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία.
- 12 Εάν, αντιθέτως, θεωρηθεί ότι συντρέχει διοικητική παράβαση αρκούντως σοβαρή ώστε να διαφοροποιείται από την κανονιστική παράβαση, γεννάται αμφιβολία για το αν η λύση πρέπει να είναι η ίδια ή αν, αντιθέτως, θα απαιτείται (κατ' εφαρμογήν του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας της ισότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 79/7) να ισχύσουν αναδρομικώς τα οικονομικά αποτελέσματα της χορήγησης της προσαύξησης από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης WA (12 Δεκεμβρίου 2019) ή την ημερομηνία δημοσίευσής της (17 Φεβρουαρίου 2020) ή την ημερομηνία της γενεσιουργού αιτίας της σύνταξης λόγω μόνιμης ανικανότητας προς εργασία.
- 13 Αυτό μπορεί να δικαιολογείται για δύο λόγους.
- 14 Αφενός, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η τρίμηνη περίοδος αναδρομικής ισχύος, λαμβανομένης υπόψη της σύντομης διάρκειάς της σε σχέση με τις μεγαλύτερες

περιόδους παραγραφής που προβλέπονται στο εγχώριο δίκαιο (πενταετούς διάρκειας στην περίπτωση των παροχών μόνιμης ανικανότητας προς εργασία), αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικότητας καθότι δυσχεραίνει τις αξιώσεις που προβάλλονται λόγω παράβασης του δικαίου της Ένωσης, και, επομένως, κατ' εφαρμογήν των εγχώριων κανόνων περί παραγραφής (πενταετής προθεσμία στην υπό κρίση υπόθεση), θα ήταν δυνατή η αναδρομική παραγωγή των οικονομικών αποτελεσμάτων από την ημερομηνία της γενεσιουργού αιτίας της μόνιμης ανικανότητας προς εργασία.

- 15 Αφετέρου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η παράβαση δεν περιορίζεται στην άρνηση χορήγησης της παροχής στον DX, δεδομένου ότι, από την ημερομηνία της απόφασης WA έως την έναρξη ισχύος της Real Decreto Ley 3/2021 (βασιλικής πράξης νομοθετικού περιεχομένου 3/2021, στο εξής: RDL 3/2021) (η οποία εκδόθηκε για την προσαρμογή του άρθρου 60 του TRLGSS στην εν λόγω απόφαση, παρότι δεν έχει εφαρμογή *ratione temporis* στην υπό κρίση υπόθεση), απορρίπτονταν σε διοικητικό επίπεδο όλες οι αιτήσεις που υπέβαλαν άνδρες, με αποτέλεσμα να εξαναγκάζονται να προβάλουν τις αξιώσεις τους δικαστικώς. Εξάλλου, οι άνδρες δεν ενημερώθηκαν για τα δικαιώματα που θα είχαν ούτε τους αναγνωρίστηκαν τα δικαιώματα που θα είχαν σε περίπτωση ορθής εφαρμογής της προμνησθείσας απόφασης και τούτο βρίσκεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι, σε σχέση με την ίδια προσαύξηση, έχουν πραγματοποιηθεί αναθεωρήσεις ακόμη και αυτεπαγγέλτως μετά την έκδοση της RDL 3/2021. Επομένως, εάν θεωρηθεί ότι η διοικητική παράβαση ανάγεται στη διοικητική πρακτική που προβλέπεται στην *Criterio de Gestión* 1/2020 (διοικητική εγκύκλιο 1/2020), η ημερομηνία από την οποία πρέπει να χορηγηθεί η προσαύξηση θα πρέπει να είναι η ημερομηνία της προμνησθείσας απόφασης του Δικαστηρίου (θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ειδικότερα αν θα είναι η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ή η ημερομηνία δημοσίευσής της).

Τρίτο προδικαστικό ερώτημα

- 16 Με την πρωτόδικη απόφαση, το Juzgado de lo Social n.º 2 de Vigo (δεύτερο πρωτοβάθμιο δικαστήριο εργατικών και κοινωνικοασφαλιστικών διαφορών του Vigo) απέρριψε το αίτημα του DX περί καταβολής αποζημίωσης. Το εν λόγω πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι δεν προκλήθηκαν ζημίες οι οποίες έπρεπε να αποκατασταθούν λόγω της παραβίασης της αρχής της ισότητας των φύλων, δεδομένου ότι επρόκειτο αποκλειστικά και μόνο για κανονιστική παράβαση.
- 17 Εάν, αντιθέτως, θεωρηθεί ότι υφίσταται διοικητική παράβαση διαφορετική από την κανονιστική παράβαση, το αίτημα αποζημίωσης θα απορρέει τελικώς από το δίκαιο της Ένωσης (με την επιφύλαξη των κανόνων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο). Τούτο θα δημιουργήσει διάφορες αμφιβολίες σε σχέση με το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας της ισότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ.
- 18 Αφενός, εάν θεωρηθεί ότι η ημερομηνία από την οποία πρέπει να χορηγηθεί η επίμαχη προσαύξηση πρέπει να είναι, τουλάχιστον, η ημερομηνία της απόφασης

WA, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν η διοικητική παράβαση του δικαίου της Ένωσης θα έχει αποκατασταθεί πλήρως ή αν, αντιθέτως, θα πρέπει να καθοριστεί πρόσθετη αποζημίωση προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας και προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που διαπιστώθηκαν, η οποία θα πρέπει να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα σε σχέση με την εν λόγω παράβαση.

- 19 Αφετέρου, εν πάση περιπτώσει, θα πρέπει να εξακριβωθεί αν, για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κανόνων του δικαίου της Ένωσης, θα πρέπει να περιληφθούν στην αποζημίωση τα δικαστικά έξοδα και η αμοιβή του δικηγόρου, σε πρώτο και δεύτερο βαθμό. Ως προς το ζήτημα αυτό, είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι, βάσει του εθνικού δικαίου, το INSS δεν θα μπορούσε να καταδικαστεί σε καταβολή των δικαστικών εξόδων και των αμοιβών των δικηγόρων, καθότι η ισπανική διαδικασία εργατικών διαφορών είναι δωρεάν για όλους τους διαδίκους. Μόνον στην εξαιρετική περίπτωση επιβολής κύρωσης λόγω κακής πίστης ή άσκησης επιπόλαιης αγωγής, που προβλέπεται στο άρθρο 97, παράγραφος 3, του LRJS, τα δικαστικά έξοδα και οι δικηγορικές αμοιβές επιδικάζονται ως παρεπόμενο αποτέλεσμα της κύρωσης, πλην όμως τούτο συμβαίνει μόνον εάν η κύρωση επιβάλλεται σε επιχείρηση και, επομένως, θα ήταν μεν δυνατόν να επιβληθεί στο INSS κύρωση λόγω κακής πίστης ή άσκησης επιπόλαιης αγωγής, αλλά το INSS δεν θα υποχρεούνταν ούτε στην εξαιρετική αυτή περίπτωση να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα και τις δικηγορικές αμοιβές.